

GLASLO GORENJSKE

IZHAJA OD OKTOBRA 1947 KOT TEDNIK
S 1. JANUARJEM 1956 KOT POLTEDNIK
OD 1. JAN. 1960 IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO
IZDAJA CP «GORENJSKI TISK» V KRANJU

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR
GLAVNI UREDNIK: SLAVKO BEZNIK

TELEF.: UREDNIŠTVO 24-75 in 21-90, UPRAVA 21-65
TEK. RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU
607-70-135 — IZHAJA OB PONEDELJKIH, SREDAH,
IN SOBOTAH — LETNA NAROCNINA 900,
MESECNA 75, POSAMEZNA ST. 10 DIN

LETO XIII., ŠT. 117

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

SREDA, 5. oktobra 1960

OB „TEDNU OTROKA“

Vsiakoletni »Teden otroka« pomeni pregled skrbi in dela za družino in otroka v preteklem obdobju in istočasno čas, ko načrtujemo bodoče delo na področju varstva in vzgoje otrok. Zavedajoč se velikega pomena pravilnega telesnega in duševnega razvoja našega mladega rodu, postavljamo v letošnjem »Tednu otroka« v ospredje vprašanje družbene skrbi za varstvo in vzgojo otrok in aktivizacijo čimširšega kroga državljanov pri tem delu.

Ljubezni do naših otrok, skrbi za njihovo prihodnost, za njihovo pravilno vzgojo in dobro privoščeno življenje bo zadostno, pravo na življenje bo zadostno, če se bomo lotili dela tam, kjer je treba začeti, da bomo namreč pregledali pogoje, v katerih raste naš najmlajši rod in predvideli ukrepe, ki so edini ključ za rešitev problemov varstva in vzgoje otrok.

Naš gospodarski in družbeni razvoj dajeja danes po eni strani že materialne možnosti za bolj energično reševanje problemov varstva in vzgoje otrok, na drugi strani pa omogočata neposrednemu proizvajalcu, da sam odloči, v kakšne namene bo dal sredstva iz vsakega dela. Naš družbeni razvoj pa tako rešitev celo zahteva, saj se danes že zavedamo, da je od urejenih družinskih razmer, od urejene prehrane, od urejenega predšolskega vzgojnega programa in vzgoje otrok, v veliki meri odvisno to, kako bosta zapostavljena stara na delovnem mestu zbrana, kakšna bo njuna proizvodnost dela, koliko se bosta lahko nadalje strokovno izobraževala in pridobivala strokovno kvalifikacijo in odvisno v veliki meri od tega, koliko se bosta lahko kot državljanja družbeno udeleževala. Zato ni slučaj, da postajamo ravno vprašanje varstva in vzgoje otrok, tako ostrino v ospredje in terjamo rešitve, ki bodo najbolj zadovoljile potrebe neposrednih proizvajalcev, še posebno pa zaposlenih mater.

Izkušnje zadnjih let so nam pokazale, katere oblike varstva in vzgoje otrok danes najbolj ustrezajo potrebam obojestransko zaposlenih staršev. Osnovna ugotovitev je, da tega problema ne more rešiti posamezna družina v svojem ozkem okviru, ampak da ga je možno rešiti edino ob močni družbeni podpori z varstvenovzgojnimi ustanovami, z dnevnimi in drugimi letovanji. Vse te oblike pomoči družini bodo uspešne, če se bodo ravnale po dejanskih potrebah zaposlenih staršev in upoštevale, da je treba uspešno stremeti za socialistično vzgojo mladega rodu. Seveda pa je od dejavnosti staršev, državljanov, v marsičem odvisno, kako se bodo reševala vprašanja varstva in vzgoje otrok, da je vprašanja zahte družine, matere in podobno, saj imajo same kot neposredni proizvajalec pravico, da odločajo, v kakšne namene bodo žla razpoložljiva sredstva v podjetjih. Prav tako imajo pravico, da na zborih volivcev in v organih družbenega upravljanja zagovarjajo zahteve po ureditvi teh vprašanj. Njihovo neposredno sodelovanje pri delu ustanov, igrišč in letovanj je dragocen prispevek k boljšemu delu na tem področju.

Osnovna šola, eden izmed najvažnejših vzgojnih čimteljev, mora usposobiti naš mladi rod za polno in družbeno življenje. Novi zakon ji je jasno zahteval, da naloge in ji določil pot. Je pa vprašanje, ali bo šola sposobna opravljati to nalogo, če se bo še vedno število šol s tremi ali celo štirimi izmenami, če mnoge šole jeseni ne bodo vedele, ali bodo začele z delom ali ne, ker nimajo dovolj učiteljev. V takih pogojih težko govorimo o reformirani šoli. Določnost vseh subjektivnih čimteljev in vsakega posameznega državljanja je, da storimo vse, da se tako stanje popravi. Zavedamo se, da tebe problemov ni, mogoče rešiti od danes do jutri, vendar je pa sedanje 5-letno obdobje gospodarskega in družbene-

ga razvoja čas, ko to lahko predvidevamo.

Osnovni pogoj za pravilno, srečno in zdravo življenje naše mladine je urejena, zadovoljna in na enakopravnosti sloneča družina. Od nje pričakujemo, da bo z zgledom dajala otrokom spoznanje o dejanski enakopravnosti moža in žene, očeta in matere, da si bodo otroci v vsakodnevnem življenju pridobili socialistične poglede na odnos med ljudmi sploh. Iz ravnanja staršev in življenja v družini, naj otroci spoznajo dolžnosti in pravice slehernega državljanja v naši družbi. To je težka in odgovorna naloga, ki ji mnogi starši ne morejo biti kos, lahko pa jim pri tem pomagajo družbene organizacije in društva, s tem da organizirajo izobraževanje državljanov in staršev o vzgoji. Tudi to je naloga, mimo katere ne moremo v »Tednu otroka«.

Vse naše delo za otroka, za družino mora izhajati iz potreb zaposlenih staršev, upoštevajoč pri tem naš vzgojni smoter. Pri tem nam mora biti izhodišče komunna, ki je tista zaključna celota, v okviru katere edino lahko postavljamo načrte o varstvu in vzgoji otrok in v okviru katere edino lahko najdemo rešitev teh problemov. V komunni imamo številne organizacije, ustanove, društva, organe družbenega upravljanja, katerih dolžnost je delati za čimboljše zaščito in vzgojo otrok. Njih delo bo uspešno le, če bodo tesno medsebojno sodelovali in stremeli, da se čim več državljanov, predvsem neposrednih proizvajalcev vključi v delo.

Positivno javno mnenje, ki naj ga ustvarijo SZDL, DPM, organi delavskega in družbenega upravljanja s svojim vstrajnim delom, naj bo v tem, da osveščamo državljanke kot tudi organe oblasti, da je naša prihodnost odvisna tudi od tega, v kolikšni meri bomo že danes rešili vprašanje varstva in vzgoje otrok.

Zato naj ne bo »Teden otroka« le teden skrbi in dela za otroka in družino, ampak predvsem vzpodbuda za še hitrejšo in boljše urejanje varstva in vzgoje naših otrok!

Zadnje vesti

PO SVETU ...

New York, 4. oktobra

Predsednik republike Josip Broz-Tito bo odpotoval iz New Yorka danes popoldne s člani ožjega spremstva in generalnim sekretarjem Leon Matesom. Odhod iz New Yorka je napovedan za 16.45 po jugoslovanskem času. Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović s pomočnikom Josipom Djerdjom in veleposlanik Miša Pavičević se bodo še nadalje udeleževali dela Generalne skupščine združenih narodov. Popoldne ob 15.30 po našem času bo Generalna skupščina nadaljevala splošno razpravo.

... IN DOMA

Beograd, 4. oktobra

Novi Liberijski veleposlanik v Beogradu, Ruand Cuper je položil danes popoldne vence na grob neznanega junaka na Avali.

Kranj, 4. oktobra

Delegacija trgovinskih delavcev italijanske Konfederacije dela je končala obisk v naši republiki in odpotovala davi v Sarajevo. Med tridnevni obiskom v Sloveniji so italijanski gostje obiskali Ljubljano, Bled in Podljubelj. V našem glavnem mestu so si ogledali več trgovinskih podjetij ter se tam zanimali za organizacijo dela in delavsko upravljanje.

Plenum Občinskega komiteja ZK v Škofji Loki Več idejnosti v vzgoji naših otrok

Škofja Loka, 4. oktobra.

Na plenumu Občinskega komiteja ZK, ki je bil tukaj včeraj, so govorili o nekaterih aktualnih problemih šolske reforme in vzgoje naših otrok. Poleg članov plenuma so v razpravi sodelovali tudi šolski upravitelji in predstavniki vzgojnih zavodov in domov.

Predsednik Sveta za šolstvo tov. Milan Zakelj, je v uvodnem referatu predvsem poudaril pomanjkanje idejnosti na naših šolah. Materialna osnova na naših šolah se dokaj hitreje izboljšuje kot pa ideološka raven. Tudi šolski odbori se pretežno zanimajo zgolj za zunanji izgled šole, za adaptacije in podobno, zelo malo pa je na njihovih sestankih govora o učnih načrtih,

V nedeljo je bil začetek prazno vanja »Teden otroka«, s katerim bomo po vsej državi zaključili prihodnjo nedeljo. V tem tednu bodo vse družbene in društvene organizacije, predvsem pa organizacije društva prijateljev mladine, skrbno premotile vsestransko življenje naših otrok: v vrtih, šolah, internatih, doma, na športnem, kulturnem in drugih področjih. Prav »Teden otroka« je vsako leto tisti čas, ki nam daje nove pobude, da dosegamo iz leta v leto vse večje uspehe na področju skrbi, varstva in vzgoje najmlajših.

S seje Sveta za šolstvo OLO Kranj

Glavni problem še vedno - pomanjkanje strokovnega kadra

V ponedeljek, 3. oktobra popoldne, je bila 10. seja Sveta za šolstvo Okrajnega ljudskega odbora Kranj. Šef odbora za šolstvo, prosveto in kulturo pri OLO Kranj tov. Jože Varl je v prvi točki dnevnega reda prebral poročilo Sveta za šolstvo o problemih in razvoju šolstva v

kranjskem okraju, za tem pa je poročilo in program dela Okrajnega zavoda za prosvetno pedagoško službo podala tov. Slavica Zirkelbachova. Predloga poročil, ki sta bila predložena Svetu, bodo skupno s sledi in zaključki predložili v razpravo OLO.

Poročili sta se nanašali drug na drugega. V kranjskem okraju namreč spremlja in proučuje delo in probleme na področju vzgoje in izobraževanja ter opravlja sistematično pedagoško nadzorstvo na šolah in drugih vzgojnih in izobraževalnih zavodih. Zavod za prosvetno pedagoško službo, ki je pod neposrednim nadzorstvom Sveta za šolstvo OLO.

V minulem šolskem delu je bilo najlažje in najuspešnejše delo na osnovnih šolah, ker je Zakon o osnovni šoli že jasno določil, kakšna naj bo reformirana osnovna šola. Na pregledih ob koncu šolskega leta so pedagoški svetovalci ugotovili dobre uspehe tako v ideološkem, metodičnem in vsebinskem pogledu na popolnih osemletnih šolah. Manj uspešno je bilo delo na nižje organiziranih šolah, na katerih manjka kvalificiranih učiteljev. Težko je stanje tudi na pomožnih šolah, ker ni ustreznih učnih prostorov, so brez delavnice, večina brez telovadnice in igrišč, primanjkuje učil in knjig

in kar je glavno, usposobljenih defektologov, saj je bilo od 20 učiteljev le 8 defektologov. Dosedanja praksa, da se pošolajo učenci nerazvitih pomožnih šol po nekaj letih specialnega šolanja spet na osnovne šole, je močno škodovala nadaljnemu razvoju teh učencev. Tudi osnutek novega zakona o posebnem šolstvu ne uveljavlja take prakse, ampak predvideva popolno obvezno osemletno šolanje teh učencev na pomožnih šolah in celo nadaljnje izobraževanje na posebnih strokovnih šolah. Zato je nujna razširitev šolske mreže za duševno prizadete otroke na vse občinske centre.

Pri gimnaziji pa so bili prvi koraki k novi reformi, letošnji zaključni izpiti, ki zahtevajo od dijakov precej samostojnega dela in znanja. Bolj kot prejšnja leta so se uveljavile šolske in

razredne skupnosti. Težava pa bo zlasti z uvedbo tehnične vzgoje, ker ni za ta predmet niti materialnih pogojev niti kadrov.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Predvdorčani ob svojem prazniku

V soboto so v Predvdoru praznovali svoj krajevni praznik. Pred spomenikom žrtvam je bila žalna komemoracija, kjer so organizacije Zveze borcev, Zveze komunistov in SZDL položile vence na skupni grob padlih borcev. Slavnostni govor je imel tovariš Jože Tičar, sodelovala je še godba na pihala, šolski mladinski pevski zbor ter recitatorji. Po slovesnosti so predvajali celovečerni domači film »Ne obračaj se, sinko«.

Fe

Predsednik Tito včeraj odpotoval iz New Yorka

Po nadvse uspešnem prisostvo vanju na XV. zasedanju Generalne skupščine v New Yorku, se je predsednik Tito včeraj vkrcal na italijansko ladjo »Leonardo da Vinci«. 13. oktobra bo prispel v Genovo. Spremljajo ga generalni sekretar in člani ožjega predsedniškega spremstva. Člani jugoslovanske delegacije, ki so s predsednikom Titom prispeli v New York, kot državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović, pomočnik državnega sekretarja Josip Djerdja in veleposlanik Miša Pavičević bodo ostali v New Yorku in se udeleževali nadaljnega dela generalne skupščine OZN.

Predsednik Tito je bil v New Yorku skoraj 14 dni in je v tem času navezal vrsto stikov z voditelji številnih držav. Pogovarjal se je z ameriškim predsednikom Eisenhowerjem, predsednikom ministrskega sveta ZSSR

Nikito Hruščevom, predsednikom britanske vlade Haroldom Macmillanom, predsednikom ZAR Naserjem, predsednikom Indonezije Sukarnom, predsednikom Gane Nkrumahom, predsednikom indijske vlade Džavaharlalom Nehrujem, šefom Kambože princem Norodomom Sihanukom, ministrskim predsednikom libanonske vlade Saemom Salemom. Sprejel je tudi podpredsednika vlade in zunanjega ministra Afganistana Sardarja Mohameda Naima, voditelja celjanske delegacije Correa, indijskega ministra Krišno Menona in številne druge. Predsednik Tito je imel več stikov z jugoslovanskimi izseljenci. Najvažnejši momenti njegove dejavnosti v New Yorku pa so bili vsekakor ob njegovem govoru, ki ga je imel 16. septembra in pa razgovori petih državnikov izvenblokovskih dežel.

Neurje v Poljanski dolini ni prizanašalo

ZIRI - Kot smo že poročali, je preteklo soboto divjalo hudo neurje v Poljanski dolini. To je bilo še hujeje v Poljanski dolini, kjer je poljanska Sora s svojimi pritoki močno narasla. Razen tega pa se je v tej dolini utrgalo tudi več manjših zemeljskih plazov, ki so zaprti precej cest. Sora pa je na večih mestih prestopila bregove in prav tako onemogočila promet na cesti od Skofje Loke proti Zirem.

V soboto med deseto in dva-

najsto uro je Sora poplavlila vasi Ledina, Brekovec, Selo in del Zirov. Tako da so bili v Zireh iz nekaj hiš prisiljeni reševati živino in ostalo pohištvo ter poljske pridelke, ker je bilo tu kakih 200 m ceste popolnoma pod vodo. Voda je odnesla 12 sodov z bitumenom. Najbolj kritično pa je bilo v naselju Selo, kjer je poplavlila Sora cesto II. reda, ki vodi iz Skofje Loke v Ziri, v dolžini kakih 800 metrov. Na cesti je obtičalo več avtomobilov, saj je voda dosegla

višino celo do 1 metra. Ogrožena je bila vsa vas in bi jo skoraj morali evakuirati, če ne bi voda začela upadati.

Pri Gorenji vasi je odneslo popolnoma novo brv in po nepopolnih podatkih znaša škoda kakih 400.000 dinarjev. Razen tega se je v bližini Gorenje vasi odtrgal zemeljski plaz, dolg kakih 20 m, dva plazova pa sta popolnoma zasula vojaško cesto Skofja Loka-Stari vrh. Prvi se je sprožil na začetku ceste, drugi pa pod vasjo Gabrovo, kjer se je vsula na cesto precejšnja količina kamnja, zemlje in drevja. Zato je cesta na tem delu neprehodna. Kaže pa, da gmotna škoda tu vseeno ni tako velika.

Drugod, kjer narava ni prizanesla krajem v Poljanski dolini, so ljudje že začeli čistiti ceste, povsod tam, kjer je voda že otekla, po nekaterih krajih pa so še ostala manjša jezera.

-6

KULTURNI RAZGLEDI

GOSTOVANJE LJUBLJANSKE DRAME

Kranj - Prihodnji teden, v sredo 12. oktobra, bo v Prešernovem gledališču v Kranju gostovala ljubljanska Drama s komedijo Držiča - Rupla »Boter Andraž«. Režijsko vodstvo uprizoritve je v rokah Franceta Jamnika. Popoldne bo predstava za red Kolektivni, zvečer pa za red Premierski.

NOVA RAZSTAVA

Kranj - V soboto, 1. oktobra, je bila v Mestnem muzeju v Kranju otvoritev del akademskega slikarja Staneta Kumarja. Razstavljeni dela so v risbah, gvašu (tu je tudi najuspešnejši), oju in akvarelu. Razstava bo predvidoma odprta do 14. oktobra.

KRANJČAN JANKO ROGELJ - PUBLICIST IN ZGODOVINAR V AMERIKI

Precej je naših rojakov, ki so odšli v tujino in kjer so se izkazali kot spretni in sposobni kulturni delavci. Med te moramo vsekakor uvrstiti tudi gorenskega rojaka Janka N. Rogelja, po rodu s Primskovega pri Kranju. Njegov oče Janez je bil kovač na Primskovem.

Janko Rogelj je obiskoval osnovno šolo na Primskovem, nato gimnazij v Kranju. Še pred I. svetovno vojno pa je odšel v svet, preko Oceaana v Ameriko, tako kot je takrat odšlo tja precej naših rojakov.

V Ameriki je bil Janko Rogelj takoj sprejet v uredništvo novoustanovljenega slovenskega lista Enakopravnost (1918. leta, torej takoj po končani I. svetovni vojni), ki je izhajal v Clevelandu, kjer je še danes največ slovenskih izseljencev. Ker pa je Janko Rogelj želel višje izobrazbe, smo ga lahko kasneje srečali tudi v šolskih klopek Dubuquejevega Collegeja v Dubqueju v državi Yowa. Sicer pa je razen tega - tako kot je bilo za tiste čase za naše izseljence značilno - opravil tudi druge posle: bil je topničar, šofer, pek, tovarniški delavec in uradnik. Vedno pa je bil nadvse prizadeten pri organizacijskih delih med slovenskimi izseljenci.

Ustanavljal je kulturna društva in jih tudi vodil. V Clevelandu je ustanovil dramsko družino Ivan Cankar, ki jo je vodila znana slovenska igralka Avgusta Danilova, Rogelj pa je bil prvi režiser. Velike zasluge ima tudi pri gradnji Slovenskega narodnega doma v Clevelandu na St. Clair Aveniji. Dom je med največjimi izmed 10 slovenskih domov v Clevelandu. V domu je razen velike dvorane tudi več trgovskih lokalov in potovalna pisarna Avgusta Kolandra, znane slovenske potovalne organizacije.

Med II. svetovno vojno je bil Rogelj med voditelji Slovensko-ameriškega narodnega sveta, ki je podpiral osvobodilno gibanje v Sloveniji. Za takratno delo je bil Rogelj tudi odlikovan - priznanje mu je dal AVNOJ 16. septembra 1945. leta. Janko Rogelj je bil tudi velik Adamičev prijatelj, s katerim sta 1949. leta tudi skupaj obiskala njuno staro domovino.

Kljub štiridesetletnemu bogatemu javnemu delovanju, je Rogelj še vedno zelo aktiven. Sedaj piše zgodovino slovenskih izseljencev. Pred kratkim je objavil večje delo o slovenskem novinarstvu in pesniku Ivanu Zupanu, domačinu izpod Kuma v Zasavju. Objavil pa je tudi zgodovino gradnje narodnih domov v Ameriki. Zaradi uspešnega 40-letnega dela se ga ob tem jubileju s ponosom spominjajo vsi rojaki v tujini in doma in mu želijo še mnogo uspehov v prihodnje.

Jože Zupančič

ABONMA ZA »ISKRANE«

Kranj - Kot lani, tako je bil tudi letos za člane delovnega kolektiva »Iskra« izveden razpis gledališkega abonmaja v Ljubljani za gledališko sezono 1968-69. Zaradi povečanja cen gledaliških vstopnicam za 25% je sekretariat sklenil, da sindikalna podružnica kot doslej plača obiskovalcem gledaliških predstav prevoz na relaciji Kranj - Ljubljana - Kranj, medtem ko bi razliko v povečanju cen vstopnic kriil vsakdo sam.

VELIKO ZANIMANJE

Lahovče - Kulturno umetniško društvo v Lahovčah, ustanovljeno šele pred nekaj meseci, je dokaj aktivno. Člani dramske sekcije se že pripravljajo na prvo uprizoritev, na željo mladine pa so preteklo nedeljo že pričeli z mladinskimi plesnim tečajem.

KLUBSKI PROSTORI SO JIM POTREBNI

ZELEZNIKI - Člani mladinskega občinskega komiteja v Zeleznikih že nekaj časa resno razmišljajo o tem, da bi že letos do zime uredili klubske prostore, v katerem naj bi se zbirala predvsem mladina pa tudi odrasli. V Zeleznike namreč prihaja čedalje več mladine tudi iz hribovskih vasi, pa nimajo po končanem vsakdanjem delu kam iti. Nikjer nimajo prostora, v katerem naj bi se kulturno in politično vzgajali ali kako drugače zabavali. V nov klubske prostore bi si radi postavili televizor, radio, nabavili šah, literaturo, časopise in podobno.

ZAČEL SE JE ENOMESEČNI SEMINAR

Kranj - Pretekli mesec se je v tovarni Iskra, v organizaciji tovarniškega komiteja LMS in ob pomoči izobraževalnega centra, začel enomesečni seminar za mladinske aktiviste. Na spore u imajo 14 predavanj iz vseh področij dejavnosti. Seminar je štirikrat tedensko in ga obiskuje približno 30 mladincev in mladink, članov sekretariata tovarniških aktivistov. Seminar je organiziran po popolnoma istem sistemu, kot jih organizirajo v mladinskem izobraževalnem centru v Bohinju, le s to razliko, da je tu v popoldanskem času, in sicer vsakokrat po 3 ure.

Tudi v Dolenji vasi so se z vso vnemo lotili gradnje novega mostu in v kratkem bo šla skozi Selško dolino cesta, ki za promet ne bo več kamen spotike

NAŠ RAZGOVOR

Slabše kot lani

»Nezadovoljni smo letos. Od poletne turistične sezone smo si precej obetali, imeli pa smo dokaj slab obisk. Telega pa nismo v vseh pogledih krivi mi.« - Tako nam je povedal član upravnega odbora preddvorskega turističnega društva Jože Tičar, ko smo se pred dnevi z njim razgovarjali.

»Vzrokov je več«, je nadaljeval. »Lani smo razpolagali s približno 60 ležišči, letos smo jih imeli 25 manj. Nagajalo nam je slabo vreme, tako da je precej izletnikov predčasno zapustilo tudi naš camping ob Crnjavi. In končno - jezero Crnjava je še neurejeno, pa tudi gostinske usluge zaostajajo za sodobnim turizmom.«

Torej si je vaše društvo letos nabralo precej izkušenj. Ste na osnovi le-teh že kaj razmišljali, kako bi si prihodnjo sezono zagolovili boljše turistični promet?

»O tem smo že precej razpravljali. Povedati pa moram, da smo na morebitni letošnji neuspeh lahko računali že vnaprej. Ze dlje se lotevamo enih in istih problemov, za katere že dolgo vemo, da so največja ovira turizma v Preddvoru.

Brž ko bi dobili v upravljanje eno izmed večjih plosvij (teh je v Preddvoru precej - op. pisca), v katerem bi imeli zadostno število ležišč in drugih prostorov, bi se lahko šli turizma kot je treba, ne pa sedaj, ko moramo imeti goste raztresene pri privatnikih v Preddvoru in tudi bližnji okolici. Jedro celotnega problema pri nas pa je v tem, ker že nekaj let čakamo dokončne besede - ali naj bo v Preddvoru zdravstveni turizem ali pa splošni turizem. Ker ne vemo, pričem smo, tudi ne vemo, kako naj usmerimo naše delo. Prav zaradi tega bolj ali

manj z žalostjo ugotavljamo, da ostajajo vsako leto v našem kraju številne možnosti - vsaj za Preddvor precejšnje gospodarskega pomena - neizkoriščene.»

n. n.

Jože Tičar

Zimska kolekcija čevljev

Kranj - V septembru so se v podjetju »Planika« v Kranju zbrali na prvi izbor kolekcije modelov za pomladansko in poletno sezono 1969 nekateri poslovodje iz prodajne organizacije, zastopniki komercialnega in tehničnega sektorja. Vsega skupaj je bilo predloženih 350 modelov, izbranih pa 90. Sedaj bo prišlo do končnega izbora, v katerem bo sodelovalo vseh 116 poslovodij njihovih prodajal. Hkrati bodo podana podočila za posamezne vrste in izdelana po posebnih prodajalnih, na osnovi tega bo že izdelan program ali načrt prodaje. Izbor bo za slovenske, primorske in hrvatske poslovodje v začetku oktobra na Pohorju, za bosanske, makedon-

ske ter črnogorske poslovodje pa v Vrnjački Banji.

Takšen način izbiranja modelov za proizvodnjo je zelo uspešen, saj so poslovodje posrednik med potrošniki in proizvajalcem.

Temeljite priprave

KRANJ

V tovarni Iskra se je v teh dneh mladina začela resno pripravljati na letne konferente tovarniških aktivistov, ki jih bodo izvedli še v teh dneh. Razen tega bodo ustanovili nov tovarniški aktivist v Lipnici pri Kropi, kjer ima tovarna Iskra svoj obrat. Na mladinskih konferencah tovarniških aktivistov bodo med drugim obravnavali probleme proizvodnje v Iskri,

ALI BO LETOS KAJ VEČ SNEGA?

Smučarski dom na Joštu je dokaj dobro obiskan zlasti ob sobotah in nedeljah, ko prihajajo turisti s kranjske in škofjeloške okolice pa tudi od drugod. Toda Dom, ki je v zimskem času namenjen predvsem smučarjem, zaradi slabih snežnih razmer ni izkoriščen tako kot bi bilo želeli. Za izboljšanje stanja pričakujejo letos več snega, s tem pa seveda tudi boljše smučarske pogoje.

-an

PLESNI VENČEK

Zalag - Ob zaključku plesnega tečaja v Zalogu pri Cerkljah, so v nedeljo, 2. oktobra, izvedli plesni venček. Tekmovalo je 15 plesnih parov. Prvo mesto sta zasedla Janez Lončar in Ančka Zupanc. V skupini gostov pa sta bila prva Slavka in Franc Sekne. Zaradi velikega zanimanja za ples, bodo v kratkem pričeli še z nadaljevalnim plesnim tečajem.

SREDSTVA ZA CESTE RAZDELJENA

Zalag - Na zadnji seji Krajevne odbora v Zalogu so razpravljali o razdelitvi sredstev KO za komunale potrebe. Od 700.000 dinarjev - toliko sredstev imajo namreč na razpolago - so 180.000 dinarjev namenili za javno razsvetljavo, ostalo pa za ureditev občinskih oziroma krajevskih cest, mostov in še za nekatere druge lokalne potrebe. Med drugim nameravajo obnoviti most v Dobravi in rekonstruirati cesto iz Zaloga proti Lahovčam.

NOVA ZBIRALNICA MLEKA

Zalag - Pred dnevi so v Zalogu pri Osnovni šoli pričeli graditi novo poslopje za zbiralnico mleka in za druge trgovske lokale. Ti prostori bodo kar najmoderneje urejeni. Razen zbiralnice mleka in trgovine z mesanim blagom, bodo v zgradbi tudi upravni prostori Kmetijske zadruge, laboratorij in hišnikovo stanovanje. Računajo, da bo poslopje še letos pod streho, tako da bo otvoritev zbiralnice za mleko že spomladi, v jeseni pa otvoritev trgovskih lokalov. Po predračunu bo zgradba veljala okoli 9 milijonov dinarjev, sredstva zanj pa bosta prispevala Kmetijska zadruga Zalag in Trgovsko podjetje Prvavec - Cerklje.

TUDI NA KALIŠE AVTOMOBILSKA CESTA

Prebivalci male hribovske vasi s 20 hišami nad Zelezniki so se že lani odločili za gradnjo sodobne ceste, po kateri bi bilo moč voziti tudi z različnimi motornimi vozili. Z gradnjo so kmalu tudi pričeli. Letos v jeseni bodo z deli nadaljevali. Cesta bo dolga okoli tri in pol kilometra. Računajo, da bo prihodnje leto že mogoče priti v vas po novi cesti. Kakor smo že pisali, take ceste gradijo tudi prebivalci Martinj vrha, Ojstrege vrha in Topol.

MODNE BARVE TEKSTILA

LESCE - V Sloveniji smo z začetkom obratovanja nove barvarne v Lescah podjetja »Almira« iz Radovljice pridobili pomemben obrat za potrebe tekstilne industrije. Montažna dela v novi barvarni, katere oprema je veljala 12 milijonov dinarjev, so bila opravljena v zelo kratkem času. V njej bodo lahko barvali volno, merima volno, bombaž in sintetična vlakna v 50 modnih barvah. Sčasoma bodo izbirali barve še povečali. Stroji so večidel domač izdelek in delajo avtomatično, tako da lahko 24-članska ekipa v treh izmenah obarva dnevno preko 1000 kg tekstila.

Ustanovitev DPM

Gorje - Na zadnji seji Društva prijateljev mladine na Bledu so izdelali obširen program dela za Teden otroka, ki ga tudi v blejski občini praznujejo od 2. do 9. oktobra. Sklenili so, da

bodo v tem tednu ustanovili v Gorjah Društvo prijateljev mladine, za katerega je v omenjenem kraju že dalj časa veliko zanimanje. Na Bledu bodo organizirali »Solo za starše«, po vseh solah bodo izvedli roditeljske sestanke, nadalje pregledali in ugotovili stanje v šolskih mlečnih kuhinjah in poskrbeli, da bodo pričeli z gradnjo otroškega igrišča, ki bo v neposredni bližini TVD Partizan. Razen tega bodo imenovali UO sklada za varstvo otrok pri Občinskem ljudskem odboru Bled, da bodo lahko iz sklada črpali potrebna sredstva.

RADI BI TELEFON

Zalag - Ze na več zborih volivcev so izrazili željo in hkrati postavili zahtevo o napeljavi telefona v Zalogu, kamor bi lahko hodili tudi ljudje iz bližnjih krajev, kot so Lahovče, Vopovlje, Glinje in Cerkljanska dolina na telefonske razgovore. Vse omenjene vasi namreč nimajo nikjer svojega telefona. Prvi telefon je šel v Komendi ali v Cerkljah, ti dve vasi pa sta oddaljeni od teh krajev 5 km. Pri napeljavi telefona so prebivalci pripravljeni pomagati s prostovoljnimi delom in brezplačno prispevati vse potrebne droge.

PRAZNOVANJE »TEDNA OTROKA«

Skofja Loka - Tudi v Skofjeloški občini se Društvo prijateljev mladine temeljito pripravljajo na praznovanje Tedna otroka. V mestu so že uredili izložbo, ki prikazuje delovanje škofjeloške mladine med minulimi poletnicami. V tem tednu pa bodo ustanovili tudi društvo prijateljev mladine, in sicer na Trati pri Skofji Loki ter v Poljanah v Poljanski dolini. V Poljanah je takšno društvo že delovalo, vendar je njegovo delo kasneje zamrlo. Ob zaključku praznovanja pa imajo v programu ustanovitev Občinske zveze prijateljev mladine. Po vseh solah bodo imeli tudi pouk, posvečen Tednu otroka, kod drugod pa bodo tudi tu pregledali razmere v mlečnih kuhinjah.

Obveščevalec

kino

mali oglasi

PRODAM

Prodajni odlični moped in lovsko puško «Hamerles». Interesenti naj se zgledajo na Semperski 42, Kranj. 3752

Prodajni «Fiat 600» v brezhibnem stanju. Naslov v oglašnem oddelku. 3753

Prodajni hišo s sadnim vrtnom; električni in vse ostalo je v hiši. Poženik 27, Cerklje. 3754

Prodajni lucerno in otavo — okrog 2000 kg. Naslov v oglašnem oddelku. 3755

Prodajni po ugodni ceni keramične ploščice v modri barvi 431 kosov, ostrorobne in enorobne, litofezelno kopalno peč za vzdavro — novo in brzoparilnik

75-litrski — nov. Poizve se pri Spacapan, Ručigajeva 26, Kranj (v bližini novega pokopališča v Kranju). 3743

Ugodno prodajni vodno črpalno «MIMOT», 3-stopna s 3-faznim el. motorjem 09 KM, 380 V, 50 l na min., višina 32 m ali 90 l na min., višina 16 m. Ogled iz prijaznosti pri Elektrotehničnem podjetju, Gregoričeva 3, Kranj — v navijalnici. 3744

Prodajni železni štedilnik. Naslov v oglašnem oddelku. 3767

RAZNO

Zahvaljujem se Državnemu zavarovalnemu zavodu v Radovljici in Glasu Gorenjske za izplačano zavarovalnino. Miha Begel, Dvorje 28, Cerklje.

Zahvaljujem se Državnemu zavarovalnemu zavodu v Radovljici in Glasu Gorenjske za izplačano zavarovalnino. Tomaz Zupin, Pšata, Cerklje.

Oddam sobo. Naslov v oglašnem oddelku. 3757

Sprejemem deklet: hrana in stanovanje v hiši. Naslov v oglašnem oddelku. 3758

Prodajni moped na zaganjač, modre barve, skoraj nov v zelo dobrem stanju. Naglič Franc, Voklo 62, Senčur. 3760

Prodajni spalnico, svetlo furnirano, skoraj novo, zaradi selitve. Ogled v nedeljo ves dan, med tednom pa popoldan. Cesta Korškega odreda 9, Kranj. 3761

Najden je pes ovčar. Lastnik ga dobi pri Vinku Požarju, tovarna Sava, Kranj. 3762

Opremljeno sobo v Kranju oddam dvema solidnim tovarišem. Ponudbe oddati na oglašni oddelek pod: enoletno plačilo. 3763

Grajarjevima očetu in sinu Francu čestitam za dvojni praznik. 3764

Preklicujem besede, ki sem jih izrekel o Stanetu Novaku in o Mariji Stare. Anton Perčič, Prebabevo, Smednik. 3765

Frane Rant, Jožica Potočnik, Vida Mohorčič preklicujemo govorice, ki smo jih govorili v obratu MLIP Češnjica o Jerici Demšar in se ji zahvaljujemo, da je odstopila od tožbe. 3766

IZGUBLJENO

Izgubila sem denarnico z dokumenti. Poštenega najditelja naprošam, naj jo proti nagradi vrne na ime B. F., Savska c. 20, Kranj. 3756

objavo

DOPISNA ŠOLA V LJUBLJANI razpisuje vpis

v I. letnik dopisne ekonomske srednje šole, v dopisno administrativno šolo, v I. in II. stopnjo dopisne splošnoizobraževalne šole (osemetke), v I. stopnjo jezikovnega tečaja za nemški ali italijanski jezik.

Pravico do vpisa v vse šole imajo člani organizacije Zveze borcev in otroci padlih borcev. V dopisno ekonomsko srednjo šolo in v tečaj tujih jezikov se lahko vpšejo tudi člani sindikatov.

Začetek šolanja bo v mesecu oktobru za vse šole, razen administrativne, ki se bo začela v januarju.

Prijave pošljite do 20. oktobra na naslov: Dopisna šola Ljubljana, Likozarjeva 3.

Program, prijave in navodila za vpis in šolanje v Dopisni šoli dobite od 6. oktobra dalje pri okrajnih in občinskih odborih ZB, pri občinskih in okrajnih sindikalnih svetih ali v Dopisni šoli, Ljubljana, Likozarjeva 3, telefon 30-043.

Za posebne informacije priložite znanko za odgovor v znesku 20 dinarjev.

OBVESTILO

Obveščamo člane Kluba gospodarstvenikov, da bo v četrtek, dne 6. oktobra ob 17. uri v klubski dvorani v Kranju, Prešernova ulica 11/I predavanje

«NOVI POGLEDI NA STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE»

Predeval bo tov. Tavčar Ivo, predsednik Zveze delavskih univerz Slovenije in predsednik odbora za kulturo in prosveto pri republiknem svetu ZSS.

Vabimo vodilno osebje iz podjetij in ustanov in vse ostale zainteresirane, da se udeležijo predavanja.

Tajništvo kluba

OBVESTILO

Zamenjava lastniških dovoljenj za šoferje amaterje pri Društvu ljudske tehnike v Zabnici bo samo še v nedeljo 9. oktobra od 8. do 13. ure.

Avto-moto društvo Podnart obvešča vse šoferje amaterje, da bo zamenjava

vozniških dovoljenj

od 3. do 8. oktobra t. l. Podrobnejša navodila so objavljena na oglašnih deskah.

POZOR! Kupimo vinsko klet in gostinske prostore — takoj. Ponudbe oddati v oglašni oddelek pod «Gotovina — Vino — Srbija.» 3759

Posvetovanje političnega aktiva

Bohinjska Bela — V ponedeljek, 3. oktobra zvečer, se je v Bohinjski Beli sešel k posvetovanju politični aktiv zastopnikov vseh političnih organizacij. Obrazloževal je v prvi vrsti nekatere konkretne naloge v zvezi s pripravami na volitve krajevnih odborov SZDL. Bohinjska Bela bo tudi v prihodnje imela svoj lasten krajevni odbor socialistične zveze, imela pa bo tudi podružnico naselja Kupljenik.

Aktiv je na posvetovanju razpravljal še o nekaterih nerešenih komunalnih zadevah, dalje, o aktivnosti posameznih organizacij, o pomanjkljivosti pri delu in podobno. Udeleženci posvetovanja, zastopniki različnih organizacij, so sklenili, da je občni zbor potreben temeljito pripraviti, sestaviti stvarna poročila o delu in pripraviti načrte za nadaljnje delo, tako da jih bodo lahko na zborih sprejeli vsi člani. Teh pa naj bo na zborih čim več.

GLAVNI PROBLEM SE VEDNO POMANJKAJNE STROKOVNEGA KADRA

(Nadaljevanje s 1. strani)

V zvezi s strokovnimi šolami je bilo v poročilu rečeno, da je z resolucijo Zveze ljudske skupščine naloga gospodarskih organizacij, da izdelajo profile posameznih poklicev in dajo predloge za nove učne programe. Nemogoče pa je strokovno šolo reformirati, če gospodarske organizacije odklanjajo sodelovanje, češ, da jim šola ne vzgaja takih kadrov, kot jih pričakuje terja. Zato naj bi se pri ureditvi učnega programa strokovnih šol tesno povezali Zavod za organizacijo dela, gospodarske organizacije in pedagoška služba.

Več problemov nastopa tudi pri izobraževanju odraslih. Vsekakor je treba rešiti vprašanje učnih programov, ki jih je težko presaditi iz rednih šol v šole za odrasle, saj je pri teh treba upoštevati predvsem njihovo življenjske izkušnje, strokovno usmerjenost in umsko zmogljivost.

Govora je bilo tudi o vrtilcih in vzgojno varstvenih ustanovah, o vzgojnih domovih, izobraževanju in problemih, ki se pojavljajo v zvezi s honorarnimi nadurami prosvetnih delavcev in o določitvi honorarnih ur pedagoških svetovalec.

O vseh važnejših problemih, ki so jih obravnavali na seji in o sklepih, ki jih bodo predložili v razpravo OLO v Kranju, bomo še poročali.

M. F.

Upravni odbor tekstilne tovarne «Zvezda», Kranj, razpisuje podelitev

štipendij

za naslednje šole:

1 štipendija na tekstilni fakulteti

1 štipendija na srednji ekonomski šoli

2 štipendiji na 2-letni administrativni šoli.

Za podelitev štipendije na tekstilni fakulteti imajo prednost višji letniki. — Prošnje pošljite na upravo podjetja do 15. oktobra 1960.

Industrija obutve «PLANIKA», Kranj, prodaja

večje število strojev za čevljarstvo stroko

Večina strojev je uporabnih, nekaj pa je ne kompletnih.

Navedena osnovna sredstva si lahko ogledate v podjetju vsak dan med 6. in 14. uro do vključno 15. novembra 1960. Prednost nakupa imajo državna podjetja.

KMETIJSKA ZADRUGA, Naklo, sporoča, da zaradi preusmeritve na rejo enotne pasme, vrši v času od 1. do 15. oktobra razprodajo večje količine plemenskih pišk različnih pasem, cena po teži od 150 do 300 din za kos — starost 2 do 4 mesecev.

Razprodaja se vrši vsak dan od 8. do 12. ure v vailnici.

Rejci, poslužite se ugodne prilike!

V starosti 42 let nam je umrla naša nadvse ljubljena sestra

Pepca Uhan

roj. Bodlaj

Pogled drage pokojnice, bo danes ob 16. uri na novomeško pokopališče.

Zalujoči: sestra Anica, mama, sestre: Tina, Mica, Lujka, Cilka, bratje: Ivan, Tina, Stanko, Viki in Pavel.

Blejska Dobrava, dne 4. oktobra 1960

Vsem znancem, sorodnikom in prijateljem sporočamo žalostno vest, da nas je nenadoma zapustil naš nepozabni brat, stric in svak

Rudolf Florjančič

ključavničarski mojster

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek ob 16. uri izpred križišča.

Globoko zalujoči: sestra Ani Jerman z možem, sestra Slavka Pavičič z družino, brat Ivo Florjančič z družino in ostalo sorodstvo.

Kranj, Lind Rossegg, Wien, Buppalo N. Y.

Kranj, dne 4. oktobra 1960

Nezasluženi denar

Milan je najprej prebrskal vse žepne nedeljske obleke. Toda nikjer ni bilo kovanca: na belega ne črne.

Potem je znova segel v malho in izvlekel črno obrobljeno denarnico. Spet je vse prebrskal. In znova je videl samo tisto kot prej; potrdilo o odposlanem zavoju bratu k vojakom, oguljene slike od lanskega žegnanja, pismo, ki ga je poslala Natalija iz Verone, stare avtohtodne vozovnice do Idrije, tablice tombole iz Tolmina.

Kako bi se bila lahko kje zataknila kaka papirnata lira. Čisto med papirji in slikami bi se lahko zamešala in... ostala.

To je bila bolj samozavestna tolažba, ki Milanu ni dala miru. Ni se namreč hotel sprijazniti z resničnostjo, ker je bila ta skrajno neprijetna, odvrtna, celo moreča. Odkar je smel ob nedeljah ostajati pod zvonicom z odraslimi fanti, odkar je bil na ličkanju pri Mojzetovih, odkar ga je Milica začela pogledovati s tistimi velikimi sanjavimi očmi, od takrat je Milan mislil samo to, kako bi šel kamorkoli v svet, našel neko delo in se pozneje vrnil z novo obleko, škornji, z uro na roki... Pred leti so govorili o cesti, ki naj bi jo delali tam skozi. Nič ni bilof Milan je šel iskat delo h Kobaridu. Tam so delali več cest po okoljskih hribih. Toda večina, zlasti zidavci, so prišli vsi iz Italije. Tistih nekoliko domačinov, kolikor so jih še rabili kot težake, so že zdavnaj vzeli.

Tako se je tistega jesenskega večera Milan še bolj otožen vrnil domov. Ko je sedel ob peči si je znova ogledoval močne in utrjene roke. Sekira v domačem gozdičku in kopača na njivi sta jih močno utrdili. Dlanji so bile debele, blede rumenkaste, ob straneh pa so bile celo številne male razpoke. Bile so roke močnejše, bolj utrjene kot roke idrijskih rudarjev, trnovskih gozdarjev ali lokovskih kovačev, čeprav je bilo Milanu že devetnajst let. Vendar Milan s temi rokami ni mogel najti dela, ni mogel najti zaslužka.

Drugo jutro je mrk in tih šel v gozd, sekal je dolge prekle za ograjo ob pašniku in dan je minil, kot navadno.

Toda prišla je nedelja. »Jaz ne bom šel nikamor. Doma bom. Bom skrbel za živino. Tudi kosilo bom skuhal. Kar pojedite vsi!« je dejal Milan.

Bilo je tako kot je predlagal on. Toda, ko je popoldne od neke izvlekel neko knjigo in ves potr brez besede poiskal prostor ob peči, ga je mati pogledala naravnost v oči. Bila sta slučajno sama v sobi.

»Vem zakaj si tak te dni,« je dejala mati. »Tudi meni je hudo. Res. Verjemi! Vem, da tudi danes čakajo drugi fantje, da boste kaj zapeli. Vem, da te tam z drugimi čaka tudi Milka.«

Pri tem se je mati obrnila, odprla staro čišnjevo skrinjo in se vrnila. Toda Milan ves ta čas ni dvignil glave, niti črhnil besede. Niti, ko je čutil materino roko ob desnem žepu suknjača, se ni zganil.

»Veš, ta teden sem dobila tudi nekaj lir za čipke. Toliko, da boš lahko šel v družbo. Enkrat bo že drugače. Boš že kaj zaslužil, če boš zdrav,« je dejala in se usleda nazaj k oknu, kjer je bila prej pustila na pol zakrpano nogavico.

Milan je obstal kot sedeti kip: negibno, sklonjen nad knjigo. Materino dejanje, ki je bilo tako nepričakovano, ki se je končalo v pol minute, ga je silno vznemirilo. Njena nežnost mu je neke v duši porajala nekaj nerazumljivega, ganljivega.

Ne! Tega on ni maral. Velik fant je že bil. Tudi mati ga kot takega upošteva, zlasti, kadar mu omenja Milko. Zato se ne vrne in ne mara pokazati v mehki notranji nagnjenosti. Zahvaljevanje, razgovor o težavah in brezposelnosti, o družbi, ki ga čaka, vse bi vodilo samo k nadaljevanju teh mučnih trenutkov. Ne!

Skušal je brati knjigo naprej, kot da se ni nič zgodilo. Prebral je stran in obrnil list. Toda šele potem je spoznal, da sploh ne ve kaj je prebral. Potrudil se je brati znova. Vrste

so plesale, se včasih zmežgale pred očmi in...

Nenadoma je odložil knjigo in z dolgimi, hitrimi koraki odšel iz sobe in po stopnicah navzgor. Ko se je usel na svojo posteljo je šele segel v žep. Bila sta dva mala bankovca. Dve liri!

Liter vina. Da! Lahko gre v družbo. Ne bo prišel v zago. Toda ta denar mu je vendarle dala mati. Zasluzila ga je s klekljanjem pozno v noč vsa utrjena, ko so vsi ostali že spali. In zdaj daje ti dve liri niemu; niemu, ki ima tako močne, mlade roke.

Take in podobne misli so Milanu rojile po glavi. Težko, izredno težko mu je bilo. Pravzaprav sram samega sebe, sram s tistimi velikimi trdimi rokami, s katerimi si ne more zaslužiti niti za...

Tisto nedeljo popoldan je Milan malo pozneje prišel v družbo, kot so se bili zmenili. Vendar ga prijatelji niso spraševali o tem. Toda vsi, zlasti Milka je nenehno upraševala kaj mu je, da je tako nezapolnjen.

Ko je Milan pred kratkim pripovedoval o tem dogodku iz njegovih mladih let ob znani brezposelnosti in splošni gospodarski krizi, je dejal, da je imel pred materjo zmeraj slabo vest zaradi tistih dveh lir — za denar, ki ga ni sam zaslužil. V sebi se je zaklel, da gre raje na konec sveta, kot da bi mu znova morala njegova mati dajati posamezne lire, ki jih je tako težko zaslužila.

Mati mu menda ves ni več dajala denarja. Izgubil se je tega, celo lagal se je, da ima sam. Potem je končno dobil delo v neki gramozni jami. Ko je imel prvi zaslužek, se je hotel oddolžiti: kupil je kavo, sladkor in materji celo blago za predpasnik. Toda o tistih dveh lirah ji ni omenil več. Ni hotel obujati spominov na tiste hude čase. Samo enkrat ji je vendar to povedal. Bilo je to v času vojne. Bolan je iz partizanske edinice prišel začasno domov.

»Vse trpljenje in borba me ne prizadene. Samo, da se ne ponovijo taki časi, ko zdrav in močan nisem imel kaj zaslužiti denarja. Se spomnite, ko ste mi dali dve liri, da sem v nedeljo lahko šel v družbo?«

Mati se je samo nasmejala in ga potrepjala po rami.

K. Makuc

ŽARA S PEPELOM

Udarci padajo. Bliskavice napolnjujejo temni prostor. Bliskavice, ki jih vidi samo ona. Bliskavice zaradi udarcev... Nekaj lepkega ji polzi čez obraz. Ve, da je kri. Udarci in bliskavice. Bolečina je neznosna. Ne more je prestajati molče. Ničesar ne vem! Ničesar ne vem! Ničesar... — kriči, da ne bi tulla od bolečine. Udarci padajo. Udarci in bliskavice... Odrešujoče nezavesti ni. — Povzdignite jo malo više, ljubčki! — ukazuje Zwick. Čuti posurovele roke, ki jo zgrabijo. Dvoje krepkih rok, vajenih rabeljskega posla, ji prekriza roke na hrbtu in jih zveže. Nato zasliši cvileč glas skripca. Ključnica ji zaškrta, kakor da se je zlomila. Noži bolečin se zarežejo v njeno telo. Nato obvisi na rokah, zlomljenih na hrbet in zvezanih v zapetstju. — Govori, golobica! Ne bo ti izpadel jezik, — pijano vpije Zwick.

— Ničesar ne vem! Ničesar! Zakaj me mučite? Pričakuje udarca, ki bi jo onesvestil, ki bi jo odrešil, pa četudi bi pomenil smrt. Toda udarca ni. Trpi v neznošnih mukah. Zdi se ji, da ima kosti vse zlomljene in da bodo pravkar njena bodala boleče predrta mišice. Glava je težka. Težja od vsega telesa. Klone na prsi. Dolgi plavi lasje ji padajo čez čelo in se lepijo v krvi. Čas kakor da se ne zgane. Sekunde so dolge, neskončne kakor muke, ki jih mora prenašati. Sekunde, neskončno dolge in boleče sekunde... Sele potem se je usmilil tema...

Prebujša se. Ne ve, kje je. Le s težavo spozna, da leži na tleh. Zasliši radio. Za hip odpre oči, a jih takoj zapre. Prestane muke zopet ožive. Dela se nezavestno. Noče več muk. Oblivanje z ledeno mrzlo vodo zanjo ni več muka. Naj jo obbliva! Ledeni mokri mrz ni tako strašen kakor viseti na stebri. — Dolgo se ne zave, — slíši neki glas. — Morda smo ga res pomolili, — slíši znan glas; Zwickov je... Morda smo jo res samo sumničlji in ni imela nobene zveze z banditi. Morali jo bomo izpustiti...

Upanje, da jo bodo izpustili, jo je navdalo. Opomogla se bo in potem odšla v gozdove. — In tvoji dokazi? Tisti banditi, ki smo ga ujeli in ki je povedal, da ga je prav tale peljala k partizanom? — No, da... — slíši Zwickov glas, zvoneč, kakor da mu je nerodno, podoben glasu človeka, ki so ga ujeli na laži... — Pravzaprav sem mu jaz rekel, da ga je peljala ona. In oni je priznal. Priznal bi tudi, če bi rekel, da sem ga peljal jaz. Tako se je bal za svoje ušivo življenje. — In kaj naj zdaj storimo z njo? — Po moje bi jo izpustili. Angelino upanje pozabljajo bolečino in že dela načrte, kako bo odšla v gozdove. Potem... — Izpustili? Ali si ob pamet?! Samo poglej, kako smo jo zdelali, da bi je niti mati več ne prepoznala. Ne bi molčala, kaj smo počeli z njo. In nazadnje bi celo pobegnili k banditom... Angelino upanje plahni. — V Auschwitz jo pošljemo, — nekdo zaključí njeno usodo. Angelino upanje je mrtvo. Brez udarca se onesvesti... Kolesa enakomerno udarjajo ob tračnice. V tovornem vagonu je tema. Okence pod stropom je prepleteno z bodečo žico. Nobena ne sme pogledati skozenj. Le kdaj pa kdaj se vanj újamejo zvezde.

Ze drugi dan so brez hrane. Niti vode jim ne dajo. Ure in ure stoje na neki postaji. Vlak se ne premakne. Ko ne premakne, se zopet kmalu ustavi in se premika po tirih naprej in nazaj. Od zunaj je slišati preklinjanje premikačev. Naposled kolesa zopet enakomerno udarjajo ob tračnice. V vagonu jih je več kakor šestdeset. Ne morejo se zlekniti. Čepi, tesno natrpane druga ob drugi. Udje jim hrome. Žre jih mraz. Gloda jih glad. Žuga jih izžiga. Udarjanje koles... Postaje... Čakanja... Premikanja... In zopet udarjanje koles ob tračnice. V vagonu je tišina. Včasih oster prepír za prostor. Potem tpet tišina... Neka starica v vagonu umira. Prav tiho ugasne. Samo zvijne v mrtve kloboč nad kolena... Potem vlak obstane. Ob vagonih se slíši tekanje. Nato zadirčni glasovi povelij. Jek železnih zapahov. Cvileče odpiranje nenaoljenih vrat... Udarci ob železni zapah zdrami Angelo. Vrata, kakor da bi zajokal otrok, se cvileče odpirajo. Vprašujoči pogledi se zazro v odprtino. Zunaj je noč in mraz. — Heraus! Marsch — marsch! — zasika ledeni glas. Obirpa telesa se ne morejo vzravhati. Vitki esesovci se z ročno svetilko počene kakor senca v vagon. S škornji si napravi prostor ob vhodu. — Heraus! Marsch, marsch! — opletá njegov bič. Angela ne čuti nog, ko vstaja. Kakor da bi ne bile njene, se opoteče proti odprtini vagona. Sloka senca v temi se zgane. Angela začuti udarce. Stopi v prazno skozi vrata. Noge so še vedno hrome. Ko zadenejo ob tla, je ne obdrže. Telo nemočno omahne v ostro kamenje. Na obrazu čuti skeleče bolečine; kamenje ga je razpraskalo do krvi. — Auf! Auf! Oster ženski glas kriči nad njo. Bič jo oplazi po nogah. Ne boli je. Nog še vedno ne čuti. Le počasi začne krožiti kri po premehlih udih in ji vrača moč. Dvigne se. Tedaj opazi, da je vlak dolg. Kakor ogromna črna kača se črta v temo. Iz Lesca pa je odpeljal en sam vagon. Pred vsakim vagonom se ponavljajo podobni prizori. Zepne svetilke švigajo po onemoglih postavah. Niso samo ženske, tudi moški so, zapazi Angela. Premražena in izstradana telesa stresa mraz. Zobje šklepetajo. V vlažnem marčnem zraku visi smrdljiv tuj vonj. Smrdi, kakor da bi nekje zažigali gnilo slamo. Angeline oči iščejo postajo. Postaje ni. Vlak stoji na samotnem tiru. Angela se obrne od vlaka, da bi zaznala pokrajino. Nasproti vlaka se črta v temo obel grič. Med vagoni onstran vlaka se rijejo na nebo pokončne sence kakor stolpi cerkva. Mnogo jih je. Vse do rahlo valovitega obzorja za njimi. — Mesto? — ugiba Angela. V odgovor zatipajo v temo slepeči reflektorji. Kakor majhna sonca sijajo z visokih stolpov. Istočasno z njimi zašče-meče v temo ograja iz samih luči. — Taborišče, — spozna Angela. Sele v tej svetlobi, ne menčič se za strogo predpisano zatembnitve, zagleda Angela vso množico jetnikov in jetnic, ki jih je pripeljal vlak. Skupina, ki so jo odbrali esesovci, hodi od vagona do vagona. Angela vidi, da nekaj iztovarjajo in zlagajo na kupe. Sele sedaj spozna tisti nekaj; pred vagoni se kopičijo trupla, med poljo umrlih.

Ob poskusnih pripravah za polet človeka v vesolje

Zakaj so psi boljši od opic?

Pred kratkim je sovjetski premier Hruščev izjavil, da nameravajo v SZ v kratkem pognati v vesolje kar 60 ton težak umetni satelit. Prav tako je prejšnji teden prinesel londonski tisk vest, da so Rusi že napravili poiskus s človekom, ki so ga s preurejeno vojaško raketo izstrelili 96 km visoko in se je nato živ in zdrav vrnil na zemljo.

V zadnjih dneh pišejo Amerikanci tudi o skupini sovjetskih ladij, ki so jih opazili v sredini Pacifika; domnevajo, da je treba tudi te ladje spraviti v zvezo s kakim večjim raketnim poizkusom.

Vse te vesti, pa naj bodo utemeljene ali ne, dajo razumeti, da se v SZ že konkretno pripravljajo na izstrelitev rakete s človeško posadko. Po uspehi vrnitvi »celice« s psi, zajci, mišmi in drugimi živalmi, do katere je prišlo že prejšnji mesec, je pričakovati, da bodo Sovjeti kmalu pripravljene na ta veliki zgodovinski dogodek in je zato treba le čakati na vest o uspešni vrnitvi rakete s človeško posadko.

Pred poskusom s človekom pa vršijo preizkušnje z živalmi, med drugimi tudi z opicami, da bi proučili njihovo obnašanje v jonsferi. Vendar pa je znano dejstvo, da sovjetski znanstveniki uporabljajo za te poizkuse najraje pse in šele za njimi morske prašičke in opice.

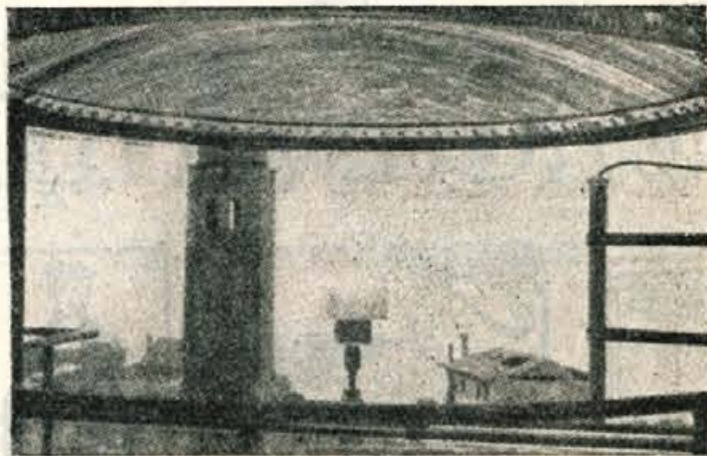
Morski prašiček je tipična poizkusna žival. Uporabljajo ga precej pogosto za to, ker se naglo množi, ker ni podvržen pogostim boleznim, ker malo stane in ker je njegov organizem še vedno visoko razvit tako, da se biološko približuje človeškemu organizmu.

Se bližje človeškemu organizmu pa je opica, zlasti nekatere vrste opic, ki pa se v neprisrodnih razmerah nerade množijo. Tudi po svojem značaju so opice zelo čudne in zelo rade muhaste. Priprave za vseмирski polet pa so drage in morajo pri takih poizkusa izključiti vseko muhavost.

Zato je pes bolj prikladen za vseмирski poizkuse, ker je zelo pametna žival, ki se more primerno izučiti. Poleg tega je pes zelo pohleven in »konstantnega« značaja. Upoštevati je treba, da

imajo sovjetski znanstveni zavodi zelo veliko psov, ki so nekaki križanci med volčjakom in foks-terierom ter med cockerjem in sibirskim psom. Vsi ti psi so izredno brihtni ter pohlevni, torej zelo prikladni za dresuro. Pa še eno prednost imajo, njih teža je skoraj konstantna in zato morajo strokovnjaki svoje naprave in pripomočke v raketah delati po nekem standardu.

Vsi ti razlogi so odločili, da so se sovjetski strokovnjaki pri svojih vseмирskih poizkusih opredelili bolj za pse, kot pa za opice in morske prašičke.

PEKEL V ZARIŠCU

V žarišču koncentracijskega reflektorja — paraboličnega zrcala sončne peči v Piranu so že dosegli temperature do 2800°C. Ko bodo namestili novo sledilno zrcalo, menijo doseči še precej več. Sončna peč je tako za eksperimentiranje, kot tudi za praktično delo kaj primerna naprava, saj z njo lahko dosežemo visoke temperature pri kemično čistih pogojih.

Naš prvi ramanski spektroskop

Nagel razvoj v vseh vejah naše industrijske proizvodnje, zlasti pa še uvajanje sodobne velikoserijske proizvodnje terja čedalje bolj točneše in hitreje kemične analize ter kontrolne meritve surovin ali končnih izdelkov. Med sodobnimi analitičnimi in kontrolnimi metodami v tovarniških laboratorijih zavzemajo zadnje čase vedno pomembnejše mesto različne spektroskopske in spektrografske metode; te namreč omogočajo zelo hitre in točne analize oziroma kontrolne meritve, pogosto pa sploh ni drugega načina za ugotavljanje sestava ali čistote surovin oziroma končnih izdelkov.

Znano je, da ima vsaka prvina popolnoma svojevrsten spektroskop in da je zato moč s spektralno analizo ugotoviti ne samo sestavo vzorca, ki ga preiskujemo (kvalitativna analiza), temveč tudi količino posameznih sestavin (kvantitativna analiza). Za raziskovanje zgradbe molekula, za hitro ugotavljanje sestava ali čistote nekaterih surovin in izdelkov ter za mnoge druge in-

dustrijske namene je zelo ugodna ramanska spektroskopija, ki Ramanov efekt. Ta efekt se pojavlja pri razklonu svetlobe določene valovne dolžine v trdni, tekoči ali plinasti spojini; spekter razklonjene svetlobe vsebuje poleg črt razklonjene svetlobe z nespremenjeno valovno dolžino, še slabotne raman-ske črte nekoliko višje in nižje frekvence. Efekt je prvi odkril znani indijski fizik Raman 1928. leta, ki je za to odkritje dobil dve leti kasneje Nobelovo nagrado za fiziko.

Zaradi velikega pomena ramske spektroskopije za različne industrijske analize in kontrolne meritve, kot na primer analize nafte in njenih derivatov, mineralnih kislin, rudnin in kovin, itd., so naši spektroskopi začeli razmišljati, da bi izdelovali doma zahtevan ramanski spektroskop, kakršne smo morali doslej za drage devize uvažati za potrebe znanstvenih industrijskih laboratorijev. Te težke in zahtevne naloge se je lotila skupina slovenskih strokovnjakov s kemičnega inštituta »Boris Kidrič« v Ljubljani in iz tovarne optičnih izdelkov »TOS«. Po bodo za to je dal naš znani in priznani strokovnjak, univerzitetni profesor dr. Dušan Hadži. Po dolgem in trda polnem delu strokovnjakov ter celotnega kolektiva tovarne »TOS« smo dobili naš prvi domači ramanski spektroskop, ki je na zagrebškem velešemu vzbudil veliko pozornost domačih in tujih obiskovalcev.

Naloga, ki so se jo lotili v tej tovarni, je bila precej zahtevna, zlasti kar zadeva izdelavo optičnih delov. Tako velikih prizem, ki so jih vgradili v domači ramanski spektroskop, pri nas doslej še nismo delali, saj merijo stranice 16 mm. Seveda so morali premagati še kopico drugih težav, da so naloge uspešno rešili. Spektroskop so izdelali temeljito in ga tudi preizkusili. Fotografirali so črte živosebrebne svetilke in črte tetrakloroglijka, rezultat je bil nadvse zadovoljiv.

Ta spektroskop je naprava s srednjo ločljivostjo in veliko aperturo, ki je namenjena predvsem za ramansko spektroskopijo in za splošno merjenje emisijskih spektrov. Dolžina spektra od 3800 Å (angström) do 5900 Å je približno 80 mm. Linearna disperzija je pri 4358 Å približno 20 Å na mm. Svetlobni izvor je živosebrebna svetilka: ta pošilja svetlobo snovi, ki jo preiskujemo, snov pa nato sipa svetlobo, ki jo razklenimo. Cena tega ramanskega spektrografa je okoli 6 milijonov dinarjev.

BODICE

△ O Pepetu iz Kamnika ne bi mogel trditi, da je nergač, toda vedno nekaj tuhta in išče. Saj ga razumem. V tolikih odborih tiči, da se stalno ubada s kakimi kamniškimi zadevami. Zadnjici mi je zaskrbljeno mahal pred nosom z nekakšno mapo, na kateri sem razbral, da gre za zaidalni načrt. »Iščem primeren prostor, kamor bi postavili novo postlopie pošte in zavoda za socialno zavarovanje. Reprezentativno zgradbo,« je opravičil Pepe svojo ihto.

»Takole v sredino mesta spada taka reč, menim,« sem mu skušal pomagati. »Pošta mora biti v bližini sedanje pošte, da bo manj dela s prestavljanjem telefonskih in drugih kablov in če bodo nad pošto še uradi socialnega zavarovanja, si bodo takorekoč roke podajali z drugimi kamniškimi uradi, kar je prav v redu.«

»Nak,« se je na kratko odrezal Pepe. »V Kamniku nimamo take navade. V središču mesta tišično ustanovanijske bloke, reprezentativna poslopja pa na periferiji. Kulturni dom smo odmaknili na rob mesta kar najbolj daleč od središča, »Titanovo« kovinarsko žolo smo skrili za Bistrico, zdej moramo pa še najti prostor, kamor bi skrili poslopje zavoda za socialno zavarovanje. Mislim, da bo tam proti Tunjicam kar dobro spravljeno, je modroval Pepe.

»Pa bi vendar poskušali najti prostor na Trgu talcev,« sem ga hotel pregovoriti. »To bi bila preveč idealna rešitev,« je važno

pokimal Pepe in stisnil pod roko zaidalni načrt. Ko sva se razšla, sem mu obljubil, da ga bom ob prihodnjem snidenju najprej vprašal, kako je rešil omenjeno zadevo.

△ Pa še ena iz povsem drugega konca Gorenjske. Podjetje Trans-turist Škofja Loka ima vsak terek redno avtobusno progo Kropa-Radovljica v svojem voznem redu. Približno pred štirinajstimi dnevi pa se je dogodilo, da avtobus v Kamni gorici ni niti počakal, kaj šele, da bi naložil 15 ljudi, ki so čakali, da bi se peljali v Radovljico. Med njimi sem bil tudi jaz in sklepal sem, da je bilo za avtobus že v Kropi preveč potnikov. Potniki v Kamni gorici smo nato čakali več kot dve uri, če se bo morda avtobus vrnil in se nas usmilil. Toda čakanje je bilo zaman. Drugič bi svetoval šoferju in spovedniku, da bi v takinem primeru avtobus lahko vsaj toliko počakal na postaji v Kamni gorici, da bi spovednik čakajočim potnikom povedal za kaj gre. Morda bi jih lahko potolažil s tem, da se bo vrnil, saj je vsak terek uradni dan na vseh občinskih in drugih uradih.

In na svidenje do prihodnjč Vaš Bodičar

STEKLENA PUŠKA

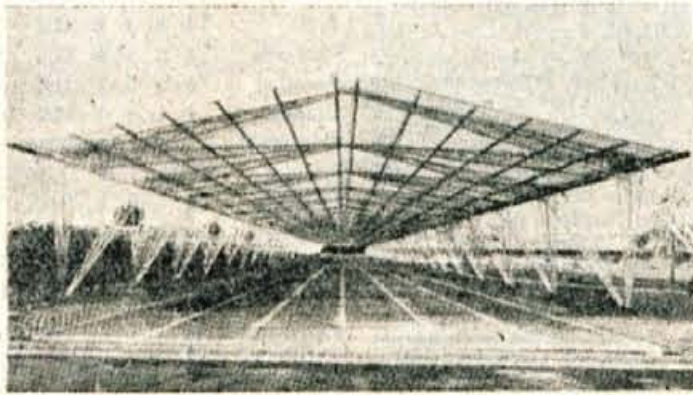
Nedolgo tega so napravili prvo puško s stekleno cevjo. Puška ni vojaška, kakor bi utegnili v teh časih »razoročevanja« kdo pomisliti, marveč lovska. Za izdelavo cevi so uporabili 1000 km dolgo stekleno nit, ki so jo na kemičen način spojili in jo prilepili na milimeter debelo jekleno podlogo. Pravijo, da ima takina cev mnogo prednosti pred navadno, saj ne rjavi, je dvakrat bolj trdna in odporna od jeklene, se teže ogreje in hitreje ohladi, razen tega je pa tudi nekajkrat lažja.

Pristanišče v Kopru nameravajo povečati

Od 7. decembra 1958, ko so v koprski luki izročili prometu prvi del obale, se je blagovni promet v tem pristanišču naglo večal. Zato so se pred kratkim sestali v Kopru na posvet strokovnjaki, da bi se pogovorili o nadaljnjem povečanju pristaniške obale.

Izdelali so načrt, po katerem naj bi v štirih etapah povečali operativno obalo na 1975 m dolžine, s čemer bi pristanišče do-

seglo letno zmogljivost dva milijona ton. Izvedba tega načrta bi predvidoma trajala 10 do 15 let. Proračunski stroški za izgradnjo pristanišča bi znašali nekaj nad 11 milijard dinarjev, skupaj z železniško povezavo z zaledjem pa okrog 14 milijard dinarjev. Ko bo ta načrt izveden bo Koper lahko v znatni meri razbremenil Reko, kjer je pomorski promet precej večji, kot ga zmora ta luka.

STREHA ZA NAJHITREJSE

Tekmovalna proga v Rimu za tek na 100 m je pokrita s prozorno streho, ki stoji na posebni jekleni konstrukciji. Tukai so se na olimpijadi pomerili tisti, ki so v atletiki — krajšicel športov — zares najhitrejši

OTOK ZAKLADOV

R. L. STEVENSON

11. Nenadoma je kapitan zavpil: »Ne, ne, ne! Če bo kdo obešen, naj visimo vsi!« Potem je nastal v sobi strašanski hrup. Moža sta preklinjala in divjala. Zasišal sem bolestni krik. Hipnato je pridirjal skozi vrata Črni pes in tik za njim kapitan — oba sta vihtela gole sablje in Črni pes je imel levo ramo vso krvavo. Kapitan je pri vratih strahovito zamahnil in bi nasprotnika gotovo presekal do pasu, da ni prestregel udarca velik izvesek naše krčme. Ranjenec je je jadno popihal čez grič.

12. Kapitan se je opotekel nazaj v hišo, lovil se je za zid in zahteval ruma. Slišal sem ga, kako je ponavljal: »Od tod moram, od tod moram!« Potem je padel po tleh in obležal iztegnjen, zaprtih oči in v obraz je bil led ko zid. Po stopnicah je prihitela moja mati. Skupaj sva dvignila kapitanu glavo; hropel je. Misliła sva, da je ranjen in iz stiske naju je rešil doktor Lisevey, ki je pravkar hotel obiskati našega očeta. »Oh, doktor,« sem vpil. »Kaj naj napravimo? Kje je ranjen?«

LJUDJE IN DOGODKI

Bodočnost človeštva je odvisna od nas vseh

Na 15. zasedanju Generalne skupščine Združenih narodov je v ponedeljek, 3. oktobra, govoril tudi indijski ministrični predsednik Džavaharlal Nehru.

V svojem govoru je Nehru pozval Generalno skupščino OZN, naj soglasno in čimprej sprejme osnutek resolucije Gane, ZAR, Indonezije, Jugoslavije in Indije, ki je bil prejšnji teden dostavljen delegacijam in ki poziva, da je treba obnoviti siske med Sovjetsko zvezo in ZDA. Ministrični predsednik Nehru je izrazil prepričanje, da bo Generalna skupščina sprejela osnutek resolucije petih izvenblokovskih držav. Dejal je, da je resolucija preprosta in jo je moč podpreti brez večjih razprav. Resolucija ne skuša proučevati nobenega ukrepa in tudi ne teži za tem, da bi izvajali pritisk na katerokoli državo ali na kateregakoli posameznika. Njen poglavitni namen je, da bi se premaknili z mrtve točke v mednarodnem položaju. Nehru je dejal, da moramo odgovornost za sedanjí položaj deliti vsi skupaj. Teda razmere kakršne vladajo sedaj na svetu, so zelo veliko odvisne od dveh močnih držav:

ZDA in Sovjetske zveze — in če bo moč napravili tudi majhen korak, si bo svet z olajšanjem oddahnil.

V zvezi s pismom predsednika ZDA državnikom petih držav, ki so predložili resolucijo, je Nehru še posebej poudaril, da čeprav odgovor predsednika ZDA Eisenhowerja ne obeta, da bi bili stiki, ki so jih priporočili, verjetno navezani v bližnji prihodnosti, predsednik ZDA ni v celoti zavrnil te zamisli. Vrata so še vedno odprta za razglabljanje in predsednik je izrazil željo, da prispeva k popuščanju mednarodne napetosti. S to resolucijo niso predlagali kake posebne rešitve, čutili pa so in še vedno čutilo, da mora Generalna skupščina proučiti to vprašanje in storiiti vse kar more, da bi odpravili nove ovire, do katerih lahko pride.

Večji del govora je ministrični predsednik Nehru posvetil razočaritvi kot najvažnejemu in najbolj nujnemu vprašanju. Po-udaril je, da je bil doslej nedvomno dosežen napredek, kar zadeva načrte in predloge o razočaritvi. Treba je napeti vse sile, da bi prenehale tekmovanje v

oboroževanju, dokler ne bo prepozno. Opozoril je tudi na to, da bo morda prepozno, če v prihodnjih treh ali štirih letih ne bomo začeli izvajati sporazuma o trajni razorožitvi. V tem imajo ZDA in Sovjetska zveza ključne vojne ali miru in ogromno odgovornost.

Ko je Nehru govoril o problemih Afrike in Konga, je izjavil, da je nujna naloga, osvoboditi tiste afriške dežele, ki so še vedno pod kolonialno nadvlado. Osodil je razizem in politična preganjanja v tistih afriških deželah, v katerih je svoboda privilegij manjšine.

Kar zadeva Kongo je premier Nehru poudaril, da čaka OZN tečajna odgovornost. Bistveno težavno je ohraniti nedotakljivost Konga. Tuje države se morajo odrediti vsakemu vmešavanju v notranje zadeve ali podpivanju spopadov med posameznimi frakcijami.

Ob koncu svojega govora se je Nehru odločno zavzel za sprejem LR Kitajske v OZN.

Nogometni komentar

KAM TRIGLAV?

Gledalci, ki so se v nedeljo zbrali ob igrišču Triglava, da bi spremljali prvenstveno tekmo SCL med Triglavom in Soboto, so ob koncu nezadovoljni zapuščali prizorišče tekmovanja.

»To ni več nogomet!« je bil najpogostejši »komentarček« ob igrišču. Gledalci so bili razočarani nad zelo slabo igro domačinov, ki je večkrat prešla v grobe napake. Res je, da je nogomet moška igra, ki je lepa le, če je hitra in ostra, toda s tem, kar so počeli Triglavci, so publike povsem razočarali. S tako igro (v obeh smislih) Triglavci res ne bodo daleč prišli — dva skrajna cilja sta: Nogometno disciplinsko sodišče in Gorenjska nogometna podzveza, saj smo na tekmah v tej ligi navajeni na boljše nogomet. Prekrškov, kot smo jih videli na tej tekmi, zlepa kje ne vidimo. Pri tem so se odlikovali vsi; morda lahko izzmemo edino Mihelčiča, ki se ni razburjal in ni »vračal«, če je bil »fauliran«.

V nedeljo pa je prišlo tudi do nečistega dogodka, ki lahko vrže slabo luč na kranjski šport. Ko je igralec Dagarin brenil vratarja Sobotne v glavo, ga je res laže poškodoval, vendar zato še ne bi bilo treba klicati rešilnega vozila, ki je pri gledalcih vzbudil razna sumničnija. Tudi takratni nešportni protesti publike so bili neupravičeni, saj je vsakdo lahko videl, da kranjski napadalec tega ni storil namerno. To ni zagovor, to tudi ni opravičilo, gledalec, ki gleda nogomet športno pa bo to razumel.

Na jutrišnji seji Občinskega ljudskega odbora Kranj bo na dnevnem redu skupne seje prvič poročilo o stanju telesne vzgoje v kranjski občini, ki ga je pripravil Svet za telesno vzgojo pri občinskem ljudskem odboru v Kranju.

V poročilu je zelo na široko obdelano delo telesnovzgojnih organizacij v kranjski občini. Če ocenimo današnjo organizacijsko mrežo športnih in telesnovzgojnih društev v občini, opazimo, da obstajajo v glavnem športna društva in klubi na eni ter telesnovzgojna društva Partizan na drugi strani. — V kranjski občini deluje danes

Finalne državnega prvenstva v plavanju

Ali je to pravilno?

Letošnje državno prvenstvo v plavanju je bilo zaključeno dne 30. septembra v Splitu pod dokaj nenormalnimi pogoji. Doslej se namreč še ni zgodilo, da bi bilo državno prvenstvo ob tako poznem času, ki niti najmanj ne ustreza plavalnemu športu. Najprej je bilo določeno, da bo finalno tekmovanje v prvi polovici septembra, kasneje pa so ga zaradi gostovanja Japoncev preložili na kasnejši datum. Seveda so klubi s kontinenta pri zvezi protestirali proti prestavitvi prvenstva, vendar to ni nič pomagalo. Težave, ki so jih imeli klubi, niso bile samo v tem, da niso imeli možnosti treninga, pač tudi v tem, da so njihovi člani pretežno dijaki, ki imajo redno pouk. Razen tega pa ni najbolje nastopati v tako močni konkurenci po enomesečnem počitku. Zato klubom ni preostalo drugega, kot da se tekmovanja udeležijo. Iz zgoraj navedenih razlogov se ZPK Ljubljana tekmovanja sploh ni udeležil in je s tem sam odstopil od nadaljnega tekmovanja.

Kranjski plavalci pa so se tega tekmovanja udeležili nepopolni. Nastopili niso nekateri tekmovalci in tekmovalke (Kocmur, Colnarjeva, Konciljeva, Peternelj itd.). Prav zaradi tega je ekipa dosegla 7. mesto. Ni mogoče ocenjevati, kakšno mesto bi Triglav zavzel, če bi nastopil komplet, vendar je popolnoma jasno, da mu pripada 4.-5. mesto. Morda še večji udarec je doživela zagrebška Mladost. Ta klub je nedvomno najboljši v državi že vrsto let, vendar mu vsako leto na državnih prvenstvih diskvalificirajo šta-

feto, včasih pravilno, včasih pa tudi v čudnih okoliščinah. Ne samo, da zagrebška Mladost ni imela možnosti treninga in je bila torej oslABLJENA, doletela jo je letos že četrta diskvalifikacija štafete, s tem pa je izgubila naslov prvaka. Če k temu dodamo še, da je bila to pot diskvalificirana štafeta v čudnih okoliščinah, potem je jasno, da prvenstvo ni doseglo namena ter ni doseglo športne ravni, niti ni dalo pravega prvaka. Prvenstvo je osvojil Jadran iz Splita, ki je bil prireditelj in praznuje 40-letnico obstoja. Trofeja, ki jo je osvojil to pot za svoj jubilej, pa ni tako čista kot so bile dosedanje.

Nadrejana športna zveza bo morala resno premisliti, ali so takšna tekmovanja pravilna in enakovredna za vse klube. Obmorski klubi imajo daljšo sezono, zato so njihovi tekmovalci v najboljši formi, kontinentalni klubi pa brez zimskih bazenov ne morejo biti enakovredni tekmelet. Zato bi bilo prav, da se prvenstvo začne v času, ko imajo vsi klubi možnost priprav, ter da finalno tekmovanje pokaže realen plasma klubov in njihovo vrednost.

DRUGO MESTO V EKIPNI KONKURENCI

Atletični Triglavci, Florjančič, Cvirni, Zupančič, Kleč in Jevrnikova so nastopili v nedeljo v Beljaku na 2. mednarodnem cestnem tekmu. Posamezno so osvojili prvo (Jevrnik), drugo (Kleč), tretjo (Florjančič) in dve peti mesti, ekipno pa so bili drugi. Uspeh je toliko večji, ker so kljub močni zasedbi domačinov dosegli drugo mesto z rezervnimi močmi. Dva najboljša dolgoprostaša Marko Hafner in Miha Hafner sta namreč v tem času nastopila v slovenski mladinski reprezentanci na peteroboju republik v Zagrebu.

MLADINO V SAMOUPRAVLJANJE!

JESENICE — Te dni je bila v mehanični delavnici letna mladinska konferenca, ki je hkrati tudi med prvimi v Železarni na Jesenicah. Poročilo o delu in

PRIČETEK KEGLJASKE SEZONE NA GORENJSKEM PESTER SPORED PRIREDITEV

S prvenstvom za starejše člane, ki je bilo preteklo nedeljo v Kranju, se je pričela letošnja kegljaska sezona na Gorenjskem. Prihodno nedeljo in nato spet čez teden dni, bodo na Bledu tekmovali mladinci za naslov gorenjskega prvaka. Jutri se prične prvenstvo Kranja, na katerem bo nastopilo preko 40 kegljačev. To tekmovanje bo hkrati izbirno za člansko prvenstvo Gorenjske, ki bo 16. oktobra in 6. novembra na Jesenicah in v Kranju. Članice pa bodo izbrale najboljšo v dveh nastopih 23. in 30. oktobra na Jesenicah in v Kranju. Z vseh teh tekmovanj se bodo najboljši uvrstili na republiško prvenstvo, ki bo prihodnje tomlad.

Le med starejšimi člani bo znan prvak že v nedeljo na jeseniškem kegljišču.

L. S.

Svoboda v Senčurju in KK »Simon Jenko« v Podreči. Razen naštetih športnih organizacij deluje v občini še občinski strelski klub, ki združuje še 26 strelskih družen.

Vsa ta društva in klubi pa gojijo v svojih vrstah 16 različnih športnih panog, in sicer: rokomet v 6 društvih, nogomet v 6, kolesarstvo v 1, odbojko v 4, namizni tenis v 8, atletiko v 5, plavanje v 1, smučanje v 2, košarko v 1, v judo v 1, kegljanje v 2, sankanje v 2, tenis v 2, badmington v 1, telododba v 8 in šah o 2 društvih oz. klubih. Razen tega pa ima Planiško društvo v Kranju še mladinski odsek, alpinistični, jamarški, markacijski in propagandni odsek. Na seji bodo govorili še o finančnem stanju telesnovzgojnih organizacij, o športnih objektih, o izven društveni telesni vzgoji, o šolski telesni vzgoji in kako bi še enkrat organizirali nabilralno akcijo za zbiranje sredstev za gradnjo športnih objektov.

Razen o telesni vzgoji bodo na seji govorili še o prenosu nekaterih šol iz pristojnosti OLO na ObLO in drugo.

ZAPISEK NA ROB

Nevarnost na cilju

V nedeljo so bile v Kranju kolesarske dirke v organizaciji Kolesarskega kluba Mladost. V nedeljkovi številki našega lista je zaradi pomanjkanja prostora opadla nekaj podrobnosti s tega tekmovanja.

V dirki juniorjev so zasedli 3., 4. in 5. mesto Kalan, Hevsti in Pirc iz Kranja, z istim časom kot Markoja (Rog), ki je privoščil skozi cilj drugi. Vozili so s hitrostjo nad 34 km na uro. Tekmovalci Mladosti Lado Pirc je dobil opomin, ker je namerno oviral tekmovalca s startno številko 65. — Pri turistih je prvi prevozil belo črto na Titovem trgu tekmovalac ljubljanskega Roga Spendal, ki pa so mu približno minuto in pol, ker je koristil motorno vodstvo (vozil je za avto-busom).

Ko je privoščila na cilj slovenska turistov, je enemu v skupini nenadoma počila zračnica. Ker je končna hitrost (sprint) kolesarjev precejšnja, je bil padeč nezavestno. Kasneje so ugotovili, da so bili na mestu padca posuti ržniki in žebeljički!

Kdo jih je raztresel, bo težko ugotoviti, toda ali nevarnostnega gledalca (morda celo tekmovalca) ne bo zapela vest ob misli na posledice, ki bi bile prav lahko hujše. — Kaj ko bi se tekmovalci smrtno ponesrečili, ali če bi voznik čelu glavine in bi se jih lahko ponesrečilo več?

TE DNI PO SUETU

HAMMARSKJÖLDV ODGOVOR

V Generalni skupščini se je nadaljevala splošna razprava. Preden je dal besedo prvemu govorniku, generalnemu sekretarju Hammarskjöldu, je predsednik skupščine Boland obvestil članice OZN, da je na dnevni red seje postavljen tudi predlog resolucije petih držav, ki so jo v Generalni skupščini predložili predsedniki Tito, Naser, Nkrumah in Sukarno ter premier Nehru.

V odgovoru na izvajanja prejšnjih govornikov je generalni sekretar Organizacije združenih narodov Hammarskjöld izjavil, da bi bila, če bi on odstopil, Organizacija Združenih narodov razcepljena na štiri strani v trenutku, ko je položaj zelo nevaren. »Nimam pravice to storiti«, je izjavil Hammarskjöld in pripomnil, da bo opravljal svoj mandat do njegovega izteka, oziroma do pomladi leta 1963.

EISENHOWER BO VERJETNO SE TA TEDEN GOVORIL V GENERALNI SKUPŠČINI

V OZN se je izvedelo, da bo predsednik Eisenhower verjetno še enkrat govoril v generalni skupščini. Tu sodijo, da je predsednik Eisenhower o tem med drugim razpravljaval v nedeljo v Washingtonu z britanskim ministričnim predsednikom Macmillanom.

PREDVOLILNA NEDELJA V ITALIJI

Za zadnjo nedeljo bi lahko delali, da je bila v Italiji velika predvolilna nedelja, kajti razen sekretarja krščansko-demokratske stranke, so imeli prva volilna zborovanja voditelji vseh večjih italijanskih strank: Tosellati v Milanu, Neni in Saravati v Rimu, za krščansko demokratsko pa je nastopil Segni v Genovi in namestnik sekretarja stranke Scaglia v Bergamoju. V svojih govorih so obravnavali predvsem politične vidike letošnjih upravnih volitev.

ZAOSTRENO IN NAPETO VZDUŠJE

Vzdušje na letni konferenci Laburistične stranke, ki se je začela v ponedeljek v Scarboroughu, je tako zaostreno in napeto, da nihče več niti ne govori napovedovati, kakšen bo končni rezultat konference. Poudarjeno pa, da bo to ena najbolj odločilnih konferenc v zvočovni britanske Laburistične stranke.

HRSUŠČEV O OBNOVITVI RAZGOVOROV Z EISENHOWERJEM

Kakor poročata agenciji France Presse in Reuter, je predsednik sovjetske vlade Hruščev ponovno poudaril, da pristane na obnovo pogajanj z ZDA, če se ameriška vlada opraviči za incident z letalom U-2 in če obsoadi dejanja, ki so privedla do poslabšanja sovjetsko-ameriških odnosov.

O KMETIJSKIH ZADRUŽAJIH

Na seji sekretariata Občinskega komiteja ZK Kranj, ki je bila v ponedeljek, 3. oktobra, največ govorili o nekaterih aktualnih problemih kmetijstva in o kmetijskih združenjih. Da bi organizacijsko okrepili nekatero združenje, so predvideni posebni sestanki z zadrugi, kjer bi se pogovorili o morebitni združitvi in o drugih problemih.